

AJUNTAMENT DE PERALADA

Visites educatives

Ramon Muntaner i la Peralada Medieval
CURS 2018-2019

Visites educatives. Ramon Muntaner i la Peralada Medieval

2016-2017

Al llarg de l'any 2015 Peralada va commemorar el 750è aniversari del naixement d'un dels peraladencs més il·lustres, el cavaller i cronista **Ramon Muntaner** (1265-1336).

La Crònica de Ramon Muntaner (1325-1328) és un dels textos historiogràfics més importants de la cultura catalana. És la tercera del grup de les Quatre Grans Cròniques escrites entre els segles XIII i XIV (Jaume I el Conqueridor, Pere el Cerimoniós i Bernat Desclot), amb les quals la **prosa catalana** va assolir la seva maduresa, en una època en la que el llatí encara dominava el món de l'escriptura.

La Crònica relata els principals fets polítics i militars de la Corona d'Aragó, essent un testimoni clau del període 1207-1328 que abraça els regnats de Jaume I, Pere II, Alfons II i Jaume II. Especialment important és la narració de l'epopeia de la Companyia Catalana d'Orient i els almogàvers.

En el text conflueixen la narració històrica, les memòries personals i l'èpica popular. Ramon Muntaner és testimoni en primera persona dels fets de l'expedició catalana a Orient i n'és un privilegiat narrador i protagonista. La devoció que sentia per la dinastia catalana, la seva terra i la llengua catalana també és molt present en la seva narració.

Per donar continuïtat a l'any Muntaner us proposem un seguit d'actuacions educatives dirigides als centres d'ensenyament d'acord amb els continguts curriculars entorn a la figura de Ramon Muntaner, la seva obra literària i l'època en què va viure essent el personatge un element d'estudi transversal molt adequat per als escolars de **primària i secundària**.

El projecte educatiu que us hem preparat s'inclou dins les matèries de **coneixement del medi social i llengua i literatura catalana** i específicament està pensat per als alumnes de cicle d'educació primària i educació secundària obligatòria i batxillerat

Per a descobrir Ramon Muntaner, la història medieval de Catalunya i la història i el ric patrimoni del municipi de **Peralada i Vilanova de la Muga** s'han creat activitats educatives adaptades als diferents nivells educatius.

ACTIVITAT 1 : *Visita guiada teatralitzada pel centre històric de Peralada*

Títol: Descubrim Ramon Muntaner

Durada: 1h 30min

Lloc: Centre històric de Peralada

Adreçat: Educació primària i secundària

Descripció: Un educador caracteritzat de Ramon Muntaner serà l'encarregat d'acompanyar els alumnes en aquest itinerari pel centre històric on es localitzaran els diferents punts d'interès de la vila i s'explicarà la seva funció i importància en l'edat mitjana (església de Sant Martí, castell, habitatges (plaça gran), muralla i carrers, claustre de Sant Domènec, ...), també s'introduiran fets històrics ocorreguts a la vila i la pròpia història de Ramon Muntaner i la seva

obra. Durant el recorregut l'educador farà participar activament els alumnes amb alguns jocs, preguntes, etc. A l'inici de l'activitat se'ls donarà també un breu qüestionari amb alguns interrogants que hauran de resoldre durant la visita fomentant així també la recerca i l'escolta activa.

Objectius: Descubrir la figura de Ramon Muntaner. Identificar els trets bàsics de la societat, l'economia i els poders polítics a la Catalunya feudal a través de l'exemple de Peralada. Despertar l'empatia històrica i l'escolta activa descobrint la vila de Peralada . Conèixer els monuments medievals més importants de la vila, tant en l'àmbit religiós com polític, social i administratiu. Identificar els canvis més destacats en el paisatge humà de la nostra comarca.

Recursos educatius: Vestuari de Ramon Muntaner, recursos gràfics, materials per a les activitats de dinamització i qüestionari.

Observacions: Aquesta activitat de caràcter més general i introductori es recomana sobretot per als alumnes de primària o secundària que vulguin introduir la figura de Ramon Muntaner i/o l'Edat Mitjana.

ACTIVITAT 2 : *Taller d'escriptura medieval*

Títol: *La crònica de Ramon Muntaner. Taller d'escriptura medieval.*

Durada: 1,5 h

Lloc: Centre de Turisme Cultural de Peralada

Adreçat: Educació primària, secundària i batxillerat

Descripció: El taller es centrarà en el personatge de Ramon Muntaner i la seva crònica. Aquesta activitat està dividida en dues parts. La primera es desenvoluparà a la sala del museu exposada a Ramon Muntaner on s'introduirà l'autor, l'obra i algunes anècdotes. Allà es podran veure els diferents exemplars exposats i també el quadre de l'Heroïna de Peralada, Na Mercadera. La segona part es desenvoluparà al taller, els alumnes per grups treballaran diferents fragments de la

crònica de Muntaner, identificant-ne les seves característiques bàsiques, treball en equip. Després es posarà en comú, l'objectiu és familiaritzar-se amb el català antic i conèixer les característiques de la prosa, en aquest cas cavalleresca. Seguidament es passarà a la part experimental en què els alumnes esdevindran els cronistes medievals i hauran d'escriure sobre pergamí, amb tinta, ploma i lletra carolina alguna frase de la crònica de Muntaner. Aquesta activitat servirà també per explicar els diferents suports sobre els que s'escrivia, com es feia la tinta, els tipus de cal·ligrafia, etc.

Objectius: Descobrir la crònica de Ramon Muntaner. Identificar els trets bàsics de l'escriptura medieval. Aprendre a valorar i respectar el patrimoni cultural i literari com a font d'informació i riquesa. Posar en funcionament la iniciativa, la imaginació i la creativitat.

Recursos educatius: recursos gràfics, reproduccions de textos de la crònica, atrezzo medieval que reproduïx un escriptori, materials per a l'experimentació amb l'escriptura.

Observacions: Activitat específica sobre l'obra i l'autor, complementària a l'itinerari i adaptable a primària.

ACTIVITAT 3 : *La Ruta Literària*

Títol: Què us diré? Ramon Muntaner i Peralada

Durada: 1,5 h

Lloc: Centre de Turisme Cultural de Peralada i casc antic

Adreçat: Educació primària (CS), educació secundària i batxillerat

Descripció: A través de diversos fragments de la crònica de Ramon Muntaner i altres autors recorrerem la Peralada medieval i reviurem els capítols que vinculen les vivències del cronista als espais més emblemàtics

de la seva vila natal. Coneixerem els primers records, la seva casa familiar, les estades dels reis Jaume I el Conqueridor i Alfons X de Castella a casa dels Muntaner, la marxa de l'Empordà per servir amb fervor els reis de la Corona d'Aragó i, molt especialment, els capítols de la crònica dedicats a la creuada de 1285, en el marc de la guerra entre el rei Pere II el Gran i el rei de França Felip III l'Ardit. També coneixerem les gestes heroiques com la de Na Mercadera o Na Palomera i episodis dramàtics com la fuga dels habitants de Peralada i la posterior crema de la vila a mans dels almogàvers.

Objectius: Identificar les referències literàries de Peralada vinculades amb la figura de Ramon Muntaner. Relacionar els canvis urbanístics de la vila al llarg del temps. Descobrir la vida en una vila medieval a través de testimonis d'època com són Ramon Muntaner o Bernat Desclot. Incentivar l'estima de l'alumnat per la literatura i la història medieval. Sensibilitzar sobre la importància de protegir i conservar el patrimoni cultural i literari.

Materials utilitzats: Làmines i dossiers adaptats als diferents nivells educatius.

Observacions: S'adapta el nivell de la visita a les necessitats de cada grup. La visita es pot combinar amb l'entrada als museus del castell de Peralada (demanar pressupost a part).

ACTIVITAT 4 : *La Peralada Medieval*

Títol: *La Peralada Medieval*

Durada: 1,5 h

Lloc: Centre de Turisme Cultural de Peralada i centre històric

Adreçat: Educació primària, secundària i batxillerat

Descripció: Peralada és una de les poblacions medievals més importants de l'Empordà. El seu llegat historicocultural és present en els carrers plens d'encant de la vila. A través d'un recorregut pels indrets més emblemàtics del poble, aprendrem com era la vida en l'època medieval així com el

llegat del seu fill més il·lustre: Ramon Muntaner. Visita al centre històric, que inclou l'entrada al Centre de turisme cultural Sant Domènec (Museu de la vila) on descobrirem, entre moltes coses, el claustre romànic dels s. XI – XII) i les restes de l'oppidum iber. Entrarem també a l'església de Sant Martí, on coneixerem l'evolució arquitectònica d'aquest antic temple parroquial. Passejarem per carrers i places més importants tot descobrint la casa natal de Ramon Muntaner o la mítica horta on Na Mercadera va vèncer el soldat de l'exèrcit francès.

Objectius: Descobrir les principals característiques del món medieval i la societat feudal a través de l'exemple de Peralada. Incentivar l'interès de l'alumnat a l'hora d'estudiar i interpretar el nostre passat. Conèixer els monuments medievals més importants que hi havia a la vila, tant en l'àmbit religiós com polític, social i administratiu. Identificar els canvis més destacats en el paisatge humà de la nostra comarca.

Recursos educatius: Làmines i dossiers didàctics adaptats als diferents nivells educatius.

Observacions: S'adapta el nivell de la visita a les necessitats de cada grup. La visita es pot combinar amb l'entrada al Museu del Castell de Peralada o bé amb una ruta en burricleta per l'entorn (demander pressupost a part).

ACTIVITAT 5 : Vilanova de la Muga. Les pintures romàniques i la resclosa

Títol: Vilanova de la Muga. Les pintures romàniques i la resclosa

Durada: 1,5 h

Lloc: Santa Eulàlia de Vilanova de la Muga i resclosa

Adreçat: Educació primària (CM i CS), secundària i batxillerat

Descripció: Vilanova de la Muga situada al bell mig de la plana empordanesa, guarda entre els seus vestigis un patrimoni cultural, arquitectònic i artístic de gran valor. Us oferim realitzar un itinerari guiat per les principals restes medievals de la vila, entre les quals destaquem, l'Església de Santa Eulàlia de Vilanova de la Muga i les seves pintures d'origen romànic i, la resclosa , punt d'origen del vell rec del molí.

Objectius: Descobrir les principals característiques del món medieval i la societat feudal a través de l'exemple de la Vilanova de la Muga. Incentivar l'interès de l'alumnat a l'hora d'estudiar i interpretar el nostre passat. Introduir l'art romànic a través de l'exemple de les pintures de Santa Eulàlia. Identificar els canvis més destacats en el paisatge humà de la nostra comarca. Comprendre el territori com a resultat de les interaccions entre els grups humans i els recursos disponibles

Recursos educatius: Làmines i dossiers didàctics adaptats als diferents nivells educatius.

Observacions: S'adapta el nivell de la visita a les necessitats de cada grup. Es recomana combinar la visita amb la Peralada Medieval.

AJUNTAMENT DE PERALADA

PREUS

- Activitat 1 – Visita guiada teatralitzada pel casc antic – 4,00€
- Activitat 2 – Taller – 4,00€
- Activitat 1 i 2 – Visita guiada i taller – 6,00€
- Activitat 3 – Ruta literària: Què us diré? Ramon Muntaner i Peralada – 4,00€
- Activitat 4 - Peralada Medieval – 4,00€
- Activitat 5: Vilanova de la Muga. Les pintures romàniques i la resclosa. – 3,00€
- Activitat 4 i 5 – Peralada i Vilanova de la Muga – 5,00€

MÉS INFORMACIÓ i CONTACTE

CENTRE DE TURISME CULTURAL SANT DOMÈNEC

Plaça de la Peixateria, 6 · 17491 Peralada

Correu electrònic: promocio@peralada.cat

Telèfon: 972.53.88.40